

Høring av forslag til åpning av områder for fornybar energi til havs og forskrift til havenergiloven

Debatten om landbasert vindkraft har vært vanskelig. I denne sammenhengen har havbasert vindkraft blitt trukket fram som et godt alternativ for utbygging av fornybar energi. Havbasert vindkraft kan også hjelpe norsk leverandørindustri i sin omstilling og bidra til næringsutvikling. Det ligger et stort potensial for å utnytte og utvikle den maritime kompetansen fra skipsfarten og petroleumsvirksomheten. Kraftfylka er derfor generelt sett positiv til at regjeringen tar initiativ til åpning av havområder til produksjon av vindkraft. Det er likevel en del ubesvarte spørsmål rundt konsesjonsprosessen og fylkeskommunenes rolle som trenger avklaring.

Vi konstaterer at det finnes motstridende næringsinteresser i de områdene som foreslås åpnet. Vi vil ikke gå nærmere inn på de spesifikke områdene, da dette vil adresseres i høringssvar fra parter som er direkte berørt, herunder også i egne høringsuttalelser fra berørte fylkeskommuner.

Det er svært viktig at eventuelle havvindprosjekter sikres god lokal og regional forankring. I konsesjonsbehandlingen må man se helhetlig på sammenhengen mellom næringsutvikling og kraftproduksjon. Det må også vurderes hvordan havvind påvirker landområdene. I denne sammenhengen må fylkeskommunene få en sentral rolle i å vurdere muligheter for regionale synergieffekter fra kraftproduksjonen. En helhetlig samhandling kan gi muligheter for å redusere klimagassutslipp gjennom å elektrifisere petroleumsproduksjonen og skape synergier med andre næringsvirksomheter. Dermed kan man skape nye arbeidsplasser og verdier over hele landet.

I konsesjonsprosessen må det forutsettes at det gjennomføres grundige konsekvensutredninger, med virkninger for skipsfart, fiskeri og miljøinteresser. Vurderinger av mulige virkninger på naturmangfold må ta hensyn både til områdets verdi for sjøfugl og for andre trekkende arter. I tillegg mener vi at friluftslivsinteresser, økosystemtjenester, vannmiljø og samlet belastning i området må tas inn som en del av de prosjektspesifikke konsekvensutredningene.

Dersom det åpnes for at departementet kan regulere arealdisponering nærmere kysten for produksjon av fornybar energi, må dette avstemmes mot plan- og bygningslovens anvendelsesområde. Det må avklares hvordan konsesjonsvedtak etter havenergilova forholder seg til fylkeskommunenes og kommunenes myndighet som regional og kommunal arealplanmyndighet.

Departementet bør vurdere om det skal gjøres er endringer i forskriften som kan sikre åpne prosesser og god medvirkning regionalt og lokalt for kommende havvindsaker.

Nærmere om regulatoriske avklaringer:

- Fylkeskommunenes sjøterritorium strekker seg helt ut til territorialgrensen. Dermed blir også fylkeskommunens interesser berørt av vindkraftanlegg til havs, og fylkeskommunen må anses som høringsinstans og klageberettiget i saker om havvindkonsesjoner. Det bør presiseres at fylkeskommunen regnes som en av flere «*relevante myndigheter*» som konsesjonssøknaden skal på høring til, jf. forslagets § 7 siste avsnitt.
- Fylkeskommunen må sikres innsigelsesrett i vindkraftsaker på sitt sjøterritorium på samme måte som for energianlegg på land, jf. energiloven § 2-1 syvende ledd.
- I konsesjonsprosessene må det stilles klare krav til konsesjonssøknaden og til gjennomføringen av prosjektspesifikke konsekvensutredninger. Det bør også stilles krav til at prosjektene skal gjennomføres innen rimelig tid, gjennom korte og klare frister. Hvis det ved detaljplanleggingen av et anlegg gjøres vesentlige endringer i utbyggingskonseptet, må disse endringene underlegges krav om ny konsekvensutredning og offentlig høring.
- Havenergilovas § 10-2 om arealavgift er ikke videreført i forslag til forskrift. Departementet må avklare om man med dette vil utelukke muligheten for å fastsette en arealavgift som konsesjonsvilkår for konsesjoner behandlet etter forskriften. Kraftfylka mener at det må åpnes for å vurdere innføring av arealavgift til kommuner og fylkeskommuner på et senere tidspunkt, i hvert fall for prosjekter innenfor grunnlinjen.
- Det er foreslått at havenergilova gis utvidet anvendelse for energianlegg innenfor grunnlinjen, jf. forslagets § 1 andre ledd med henvisning til havenergilova § 2-2, kapittel 5-6 og 9-10. Det betyr blant annet at områder til havs må åpnes av Kongen før det kan søkes konsesjon. Etter vårt syn er dette positivt fordi det sikrer en grundigere behandling av aktuelle områder. Fylkeskommunen må også her sikres innflytelse ved utvelgelse av områder innenfor fylket.
- Vindkraftanlegg innenfor grunnlinjen utløser rett til eiendomsskatt for kommunene, jf. eieendomsskattelova § 3 andre ledd. Det reises spørsmål ved om ulik skatteplikt innenfor og utenfor grunnlinjen kan føre til skattemessige tilpasninger, noe som ikke er drøftet i høringsnotatet. Et krav om åpning av område før tildeling av konsesjon slik det følger av forslaget, kan dempe mulighetene for å ta skattemessige hensyn.

Mvh,

Niklas Kalvø Tessem
Daglig leder Kraftfylka.